

Nâng cao hiệu quả quản lý, huy động và sử dụng nguồn tài chính - ngân sách, tạo động lực cho phát triển nhanh và bền vững của tỉnh Lâm Đồng trong giai đoạn mới

**** Sở Tài chính***

Trong bối cảnh đất nước đang bước vào giai đoạn phát triển mới với yêu cầu đổi mới mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với chuyển đổi số và phát triển kinh tế xanh, vai trò của tài chính - ngân sách ngày càng được khẳng định là nguồn lực trọng yếu, là công cụ điều tiết vĩ mô quan trọng của Nhà nước. Riêng đối với tỉnh Lâm Đồng, việc thực hiện chủ trương của Đảng và Quốc hội về sắp xếp đơn vị hành chính cấp tỉnh, cấp huyện, tổ chức mô hình chính quyền địa phương 02 cấp đã tạo ra một bước ngoặt lớn về bộ máy, tổ chức, phạm vi quản lý và đặt ra những yêu cầu, nhiệm vụ mới, trong đó có công tác quản lý, huy động và sử dụng hiệu quả các nguồn lực tài chính - ngân sách.

Tỉnh Lâm Đồng được thành lập trên cơ sở sáp nhập ba tỉnh Lâm Đồng, Bình Thuận, Đắk Nông có diện tích tự nhiên 24.233km², dân số 3,87 triệu người, quy mô GRDP đạt 320 nghìn tỷ đồng, có 124 xã, phường, đặc khu với nhiều tiềm năng, nguồn lực, cơ hội để phát triển như: với nhiều lợi thế về khí hậu, thổ nhưỡng, tài nguyên thiên nhiên, cùng với nhiều danh lam thắng cảnh cấp quốc gia, cấp tỉnh nên thuận lợi phát triển du lịch, nông nghiệp công nghệ cao, chế biến nông sản (cây ăn trái, cây công nghiệp, rau hoa,...), khai thác khoáng sản (bô xít, titan,...), năng lượng điện gió, điện mặt trời, kinh tế biển, cảng biển, 02 sân bay,... Trong bối cảnh đó, công tác quản lý, huy động và sử dụng hiệu quả các nguồn lực tài chính - ngân sách có ý nghĩa then chốt, vừa tạo nền tảng ổn định, vừa là động lực thúc đẩy tăng trưởng nhanh và bền vững, nâng cao đời sống nhân dân và thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Trong giai đoạn 2021 - 2025, công tác tài chính - ngân sách của tỉnh đạt nhiều kết quả nổi bật, góp phần quan trọng vào ổn định kinh tế vĩ mô và bảo đảm nguồn lực cho các nhiệm vụ phát triển. Tổng thu ngân sách nhà nước trên địa bàn đạt 138.913 tỷ đồng, tốc độ tăng thu bình quân 4,6%/năm, thể hiện nỗ lực lớn trong bối cảnh kinh tế còn nhiều biến động. Đặc biệt, thu nội địa đạt 127.914 tỷ đồng, chiếm tới 92% tổng thu, với tốc độ tăng bình quân 6,03%/năm, qua đó khẳng định tính bền vững của cơ cấu thu. Cơ cấu thu có chuyển biến tích cực, thu từ nông nghiệp công nghệ cao, dịch vụ du lịch, thương mại từng bước được mở rộng, bên cạnh các nguồn thu truyền thống từ đất đai và khoáng sản.

Về chi ngân sách địa phương, trong giai đoạn 2021 - 2025 tổng chi cân đối ngân sách đạt 122.606 tỷ đồng, tốc độ tăng bình quân 8,5%/năm, thể hiện nỗ lực điều hành linh hoạt trong bối cảnh vừa phải đáp ứng yêu cầu phát triển vừa bảo đảm an sinh xã hội. Chi đầu tư công đạt 35.628 tỷ đồng, tăng bình quân 5,8%/năm, chiếm tỷ trọng 29% tổng chi ngân sách, qua đó cho thấy ba tỉnh trước sáp nhập đã duy trì mức ưu tiên cao cho đầu tư hạ tầng, tạo nền tảng tăng trưởng dài hạn. Chi thường xuyên đạt 81.113 tỷ đồng, chiếm 66% tổng chi ngân sách, tốc độ tăng bình quân 9,7%/năm, chủ yếu để thực hiện các nhiệm vụ chi cho giáo dục, y tế, an sinh

xã hội, quốc phòng – an ninh và các chính sách phát sinh trên địa bàn. Trong đó, chi giáo dục – đào tạo đạt 37.857 tỷ đồng, chiếm tới 47% chi thường xuyên, phản ánh sự quan tâm đặc biệt đến lĩnh vực phát triển nguồn nhân lực – yếu tố then chốt cho tăng trưởng bền vững.

Tuy nhiên, cơ cấu chi ngân sách giai đoạn 2021 – 2025 vẫn tập trung nhiều cho chi thường xuyên, trong khi tỷ trọng chi đầu tư phát triển tuy duy trì ở mức gần 30% nhưng vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu đầu tư hạ tầng và các nhiệm vụ đột phá. Tốc độ tăng chi thường xuyên cao hơn tốc độ tăng thu ngân sách đang tạo áp lực lớn lên cân đối ngân sách cho những năm tiếp theo. Điều này đòi hỏi tỉnh sau sáp nhập phải tiếp tục tái cơ cấu chi theo hướng tiết kiệm, tinh gọn bộ máy, cắt giảm chi hành chính chưa thật sự cần thiết, dành thêm nguồn lực cho đầu tư phát triển và các lĩnh vực tạo động lực tăng trưởng dài hạn.

Ngoài ra, một số nguồn thu vẫn chưa khai thác hết tiềm năng, đặc biệt từ kinh tế số, kinh tế tuần hoàn, năng lượng tái tạo. Công tác ứng dụng khoa học công nghệ và chuyển đổi số trong quản lý tài chính – ngân sách mới ở giai đoạn khởi đầu, quy mô còn hạn chế, chủ yếu tập trung ở phần mềm kế toán và hệ thống quản lý ngân sách; tỷ lệ kết nối dữ liệu liên thông giữa các cấp chưa cao, chưa hình thành được kho dữ liệu tài chính – ngân sách thống nhất. Đây là những yếu tố đặt ra yêu cầu tỉnh phải có giải pháp quyết liệt, đồng bộ hơn trong giai đoạn tới.

Bên cạnh áp lực cân đối thu – chi, hệ thống hạ tầng giao thông và hạ tầng số của tỉnh sau sáp nhập còn nhiều hạn chế. Mạng lưới đường bộ tuy đã được đầu tư nhưng vẫn thiếu các tuyến kết nối liên vùng, đặc biệt là trục cao tốc nối Đông Nam Bộ – Tây Nguyên, giao thông kết nối đến các khu, cụm công nghiệp và vùng sản xuất hàng hóa tập trung chưa đồng bộ, gây cản trở lưu thông và làm tăng chi phí logistics. Hệ thống hạ tầng số và khả năng kết nối, chia sẻ dữ liệu giữa các cấp chính quyền hiện vẫn trong quá trình hoàn thiện, nhiều đơn vị cấp xã chưa có đường truyền ổn định hoặc trang thiết bị đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số. Đây là điểm nghẽn cần được ưu tiên đầu tư để bảo đảm điều hành ngân sách và cung cấp dịch vụ công kịp thời, hiện đại.

Để đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh và bền vững trong giai đoạn mới, tỉnh Lâm Đồng xác định nhiệm vụ trọng tâm là đổi mới toàn diện công tác quản lý, huy động và sử dụng nguồn tài chính – ngân sách. Đây vừa là yêu cầu khách quan, vừa là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, đòi hỏi sự quyết tâm của cả hệ thống chính trị và sự đồng thuận của toàn xã hội. Trên tinh thần đó, tỉnh tập trung triển khai đồng bộ các nhóm giải pháp sau:

Một là, nâng cao hiệu quả quản lý tài chính – ngân sách.

Trong giai đoạn 2026 – 2030, tỉnh cần tập trung hoàn thiện cơ chế phân cấp, phân quyền trong quản lý ngân sách, xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của từng cấp chính quyền, đi đôi với tăng cường cơ chế giám sát, kiểm soát chặt chẽ nhằm bảo đảm kỷ cương, minh bạch. Đồng thời, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ tài chính – kế toán, nâng cao năng lực phân tích, dự báo, điều hành

ngân sách theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại, đáp ứng yêu cầu trong bối cảnh địa bàn quản lý sau sáp nhập rộng và khối lượng công việc tăng.

Tỉnh Lâm Đồng đẩy mạnh ứng dụng khoa học – công nghệ và chuyển đổi số trong quản lý ngân sách, coi đây là một trong những giải pháp đột phá để nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về tài chính – ngân sách. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu tài chính – ngân sách thống nhất, đồng bộ từ cấp tỉnh đến cấp xã là yêu cầu cấp thiết, phấn đấu đến năm 2026 đạt 100% đơn vị hành chính tham gia kết nối dữ liệu. Trên nền tảng đó, tỉnh triển khai ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) và phân tích dữ liệu lớn (Big Data) vào dự báo thu – chi ngân sách, giúp nâng cao độ chính xác, kịp thời điều chỉnh kế hoạch, hạn chế tình trạng hụt thu hoặc chi tiêu dàn trải.

Hiện nay, Sở Tài chính đang triển khai phần mềm quản lý và theo dõi giải ngân vốn đầu tư công theo thời gian thực, cho phép giám sát toàn bộ tiến độ thực hiện dự án từ khâu phân bổ, thanh toán đến quyết toán vốn. Hệ thống này hỗ trợ cảnh báo sớm các vướng mắc trong quá trình giải ngân, giúp cơ quan quản lý kịp thời điều chỉnh, tháo gỡ khó khăn, bảo đảm các nguồn vốn đầu tư công được sử dụng đúng mục tiêu, đúng tiến độ. Nhờ vậy, tiến độ giải ngân được đẩy nhanh, hạn chế tình trạng chậm trễ hoặc dồn vốn vào cuối năm, góp phần nâng cao hiệu quả sử dụng ngân sách nhà nước và tăng tính minh bạch trong quản lý tài chính công. Đây được xem là một trong những giải pháp chuyển đổi số tiêu biểu của ngành tài chính, trực tiếp hiện thực hóa tinh thần Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, đồng thời tạo tiền đề quan trọng cho việc mở rộng các ứng dụng công nghệ thông tin khác trong lĩnh vực quản lý tài chính – ngân sách trong giai đoạn tới.

Hai là, tập trung nâng cao hiệu quả huy động các nguồn lực cho phát triển, khai thác tối đa tiềm năng sẵn có của tỉnh, mở rộng hợp tác công – tư, đa dạng hóa hình thức thu hút đầu tư, huy động nguồn lực xã hội đi đôi với cải cách thủ tục hành chính, tạo môi trường đầu tư minh bạch, thông thoáng và bền vững.

Tỉnh Lâm Đồng cần tận dụng tối đa các điều kiện thuận lợi hiện có để huy động nguồn lực cho phát triển. Quy mô tỉnh mới sau sáp nhập tạo ra một thị trường lớn với dân số gần 3,9 triệu người và nhiều tiềm năng về đất đai, tài nguyên, năng lượng gió – mặt trời, khoáng sản, du lịch và nông nghiệp công nghệ cao. Trên cơ sở đó, tỉnh tập trung cải cách thủ tục hành chính, số hóa quy trình đầu tư, công khai minh bạch quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất và danh mục dự án kêu gọi đầu tư, tạo niềm tin và động lực cho doanh nghiệp.

Cùng với cải cách thủ tục, tỉnh ưu tiên bố trí vốn đầu tư công cho các công trình hạ tầng chiến lược như cao tốc Tân Phú – Bảo Lộc, Bảo Lộc – Liên Khương, các hồ chứa nước, hạ tầng khu công nghiệp và khu công nghệ cao, coi đây là điều kiện quan trọng để thu hút đầu tư tư nhân và các nguồn lực xã hội khác. Vốn đầu tư công được xem như động lực quan trọng, có tác dụng dẫn dắt, tạo niềm tin cho khu vực tư nhân, khuyến khích doanh nghiệp và nhà đầu tư tham gia các dự án phát triển, huy động tối đa nguồn lực xã hội và giảm áp lực cho ngân sách nhà nước.

Cùng với nguồn vốn ngân sách, tỉnh chủ động huy động vốn ngoài ngân sách cho phát triển hạ tầng thông qua các mô hình hợp tác công – tư (PPP), xã hội hóa trong các lĩnh vực giáo dục, y tế, khoa học – công nghệ. Doanh nghiệp, hợp tác xã, người dân được khuyến khích tham gia đầu tư phát triển hạ tầng giao thông nông thôn, các công trình thủy lợi nhỏ, điện chiếu sáng, nhà văn hóa, trường học, trạm y tế bằng cơ chế ưu đãi, hỗ trợ lãi suất vay, miễn giảm tiền thuê đất hoặc cho phép khai thác dịch vụ hoàn vốn.

Ngoài ra, tỉnh đẩy mạnh thu hút vốn ODA, vốn tín dụng ưu đãi, các quỹ đầu tư trong nước và quốc tế, lồng ghép các chương trình hỗ trợ đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, nông nghiệp thông minh. Khi các nguồn vốn được huy động đồng bộ, sẽ hình thành hệ sinh thái đầu tư – sản xuất – dịch vụ hoàn chỉnh, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế – xã hội bền vững.

Ba là, nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn tài chính – ngân sách, bảo đảm việc phân bổ, điều hành ngân sách được thực hiện công khai, minh bạch, tiết kiệm và đúng trọng tâm, trọng điểm.

Trong giai đoạn phát triển mới, tỉnh xác định nguyên tắc sử dụng ngân sách là tiết kiệm, hiệu quả, công khai và minh bạch. Điều hành ngân sách phải gắn với các mục tiêu chiến lược phát triển kinh tế – xã hội, bảo đảm ưu tiên nguồn lực cho những lĩnh vực then chốt, các dự án hạ tầng có tính lan tỏa cao.

Tỉnh cần từng bước thực hiện tái cơ cấu ngân sách theo hướng giảm dần tỷ trọng chi thường xuyên, đặc biệt là các khoản chi hành chính, hội họp, khánh tiết chưa thật sự cần thiết, để tăng tỷ trọng chi cho đầu tư phát triển. Việc tiết kiệm chi thường xuyên không những tạo điều kiện để tăng tỷ trọng chi cho đầu tư phát triển mà còn góp phần nâng cao kỷ luật, kỷ cương tài chính, sử dụng ngân sách đúng mục tiêu, hiệu quả. Phân bổ chi đầu tư phải được thực hiện có trọng tâm, tập trung cho các công trình hạ tầng chiến lược có tính lan tỏa và liên kết vùng như các tuyến cao tốc Tân Phú – Bảo Lộc, Bảo Lộc – Liên Khương, các hồ chứa nước, hệ thống hạ tầng số, các khu công nghiệp và khu đô thị sinh thái, tạo động lực thúc đẩy phát triển kinh tế dài hạn, nâng cao chất lượng tăng trưởng.

Song song với tái cơ cấu giữa chi thường xuyên và chi đầu tư, cần triển khai tái cơ cấu ngân sách giữa ngân sách tỉnh và ngân sách xã theo hướng tăng cường phân cấp, phân quyền, trao quyền chủ động hơn cho các địa phương trong quản lý, điều hành và phân bổ ngân sách, gắn với cơ chế kiểm soát và đánh giá hiệu quả sử dụng nguồn lực. Ngân sách tỉnh giữ vai trò chủ đạo, tập trung đầu tư các dự án lớn có tính kết nối và lan tỏa toàn tỉnh, trong khi ngân sách cấp chủ động bố trí cho các dự án quy mô nhỏ, thiết yếu phục vụ trực tiếp dân sinh, bảo đảm tính kịp thời và hiệu quả trong đáp ứng nhu cầu thực tiễn của người dân. Quá trình phân cấp cần gắn với cơ chế giám sát, đánh giá kết quả thực hiện, công khai minh bạch số liệu ngân sách, tăng cường trách nhiệm giải trình của từng cấp chính quyền, bảo đảm nguồn lực được sử dụng đúng mục đích và phát huy hiệu quả sử dụng ngân sách.

Bên cạnh đó, cần tiếp tục bảo đảm chi cho giáo dục, y tế, an sinh xã hội, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, chăm lo đời sống người dân, đặc biệt là vùng sâu,

vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Các chương trình tăng trưởng xanh, bảo vệ môi trường, ứng phó biến đổi khí hậu, phát triển du lịch bền vững được ưu tiên nguồn vốn, tạo sự hài hòa giữa phát triển kinh tế và bảo tồn tài nguyên thiên nhiên. Tăng cường áp dụng cơ chế giám sát, công khai, minh bạch ngân sách, nâng cao vai trò của Hội đồng nhân dân, Mặt trận Tổ quốc và Nhân dân trong giám sát quá trình sử dụng nguồn tài chính – ngân sách.

Tóm lại, việc sử dụng ngân sách phải hướng đến nâng cao hiệu quả của từng đồng vốn, tạo ra tác động lan tỏa, góp phần thực hiện các mục tiêu đến năm 2030 tỉnh trở thành tỉnh phát triển khá, đến năm 2045 trở thành tỉnh phát triển bền vững, toàn diện, đóng vai trò động lực của vùng Tây Nguyên – Nam Trung Bộ.

Nâng cao hiệu quả quản lý, huy động và sử dụng nguồn tài chính – ngân sách trong giai đoạn mới không chỉ là yêu cầu khách quan xuất phát từ thực tiễn phát triển mà còn là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, cấp bách của cả hệ thống chính trị. Đây là điều kiện tiên quyết để bảo đảm cân đối ngân sách, tạo lập nguồn lực bền vững cho các mục tiêu phát triển kinh tế – xã hội của tỉnh. Việc kết hợp chặt chẽ giữa sắp xếp, tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp với đổi mới phương thức quản lý, đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ và chuyển đổi số sẽ tạo nên bước đột phá quan trọng, từng bước hiện đại hóa công tác điều hành tài chính – ngân sách. Khi hệ thống dữ liệu được chuẩn hóa, liên thông và khai thác hiệu quả, công tác dự báo thu – chi sẽ chính xác hơn, cơ chế giám sát minh bạch hơn, từ đó nâng cao hiệu quả phân bổ và sử dụng ngân sách, bảo đảm mọi nguồn lực được khai thác và sử dụng đúng mục tiêu, đem lại lợi ích thiết thực cho Nhân dân.

Với tinh thần trách nhiệm, quyết tâm đổi mới và khát vọng phát triển, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân tỉnh Lâm Đồng sẽ tiếp tục đoàn kết, nỗ lực, phát huy tối đa tiềm năng và lợi thế, huy động đa dạng nguồn lực, quản lý chặt chẽ và sử dụng hiệu quả ngân sách nhà nước. Đây chính là động lực mạnh mẽ để đưa Lâm Đồng phát triển nhanh, bền vững, vươn lên trở thành trung tâm phát triển năng động của khu vực Tây Nguyên – Nam Trung Bộ, góp phần tích cực vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế sâu rộng.